Súd:	Okresný súd Humenné
Spisová značka:	15C/214/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8314210590
Dátum vydania rozhodnutia:	19. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Vladimír Donič
ECLI:	ECLI:SK:OSHE:2017:8314210590.19

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudcom JUDr. Vladimírom Doničom v spore žalobcov: 1. Š.P. N., L.. XX.XX.XXXX, J. XXX XX G. XXX, 2. S. N., L.. XX.X.XXXX, J. XXX XX G., obaja zastúpení JUDr. Františkom Komkom, advokátom so sídlom Hlavná 27, 080 01 Prešov, 3. Š.W. N., L.. XX.X.XXXX, XXX XX G. XXX, 4. T. N.P.M., L.. XX.X.XXXX, J. XXX XX G. XXX, obaja zastúpení JUDr. Dášou Komkovou, advokátkou so sídlom Hlavná 27, 080 01 Prešov, 5. C. N., L.. XX.XX.XXXX, J. XXX XX G. XX, 6. R. N., L.. XX.X.XXXX, J. XXX XX G. XX, obaja zastúpení JUDr. Františkom Komkom, advokátom so sídlom Hlavná 27, 080 01 Prešov, 7. C. N., L.. XX.X.XXXX, J. XXX XX G. XX, zastúpenému JUDr. Dášou Komkovou, advokátkou so sídlom Hlavná 27, 080 01 Prešov proti žalovaným: 1. G. J., L.. XX.XX.XXXX, J. XXX XX G. XXX, 2. I. J., L.. XX.X.XXXX, J. XXX XX G. XXX, obaja zastúpení Mgr. Ivanom Chvostekom, advokátom so sídlom Štefánikova 17, 066 01 Humenné, 3. Česká pojišťovna a.s., so sídlom Spálená 75/16, 113 04 Praha 1, Česká republika, zastúpenému JUDr. Gabrielou Reichovou, advokátkou so sídlom Pavla Mudroňa 26, 036 01 Martin o ochranu osobnosti takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaní v 1/, 2/ a 3/ rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 1/ rade sumu 7500,-eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaní v 1/, 2/ a 3/ rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 2/ rade sumu 7500,-eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaní v 1/, 2/ a 3/ rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 3/ rade sumu 2000,-eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalovaní v 1/, 2/ a 3/ rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 4/ rade sumu 2000,-eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Žalovaní v 1/, 2/ a 3/ rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 5/ rade sumu 7500,-eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Žalovaní v 1/, 2/ a 3/ rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 6/ rade sumu 7500,-eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Žalovaní v 1/, 2/ a 3/ rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 7/ rade sumu 2000,-eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VIII. Žalovaní sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť štátu na účet Okresného súdu Humenné súdny poplatok vo výške 2160,-eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IX. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

X. Žalobcom v 1/, 2/, 3/, 4/5/ a 6/ rade náhradu trov každému v sume 100,-eur v zmysle § 147a ods.2 O.s.p. za zmarené pojednávanie nariadené na deň 14.4.2016 nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia podali dňa XX.X.XXXX na súde žalobu o ochranu osobnosti, ktorou navrhli, aby súd žalovaných v 1. a 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1. a 2. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy pre neoprávnený zásah do ich práva na ochranu osobnosti každému po 100000,-eur žiadal, žalobcom v 3. a 4. rade z titulu nemajetkovej ujmy pre neoprávnený zásah do ich práva na ochranu osobnosti každému po 33000,-eur, žalobcom v 5. a 6. rade z titulu náhrady nemajetkovej ujmy pre neoprávnený zásah do ich práva na ochranu osobnosti každému po 100000,-eur a žalobcovi v 7. rade z titulu náhrady nemajetkovej ujmy pre neoprávnený zásah do jeho práva na ochranu osobnosti 33000,-eur a nahradiť im trovy konania.

2. Žalobcovia žalobu odôvodnili tým, že dňa XX.X.XXXX v čase o 02,30 hod. žalovaný v 1.rade ako vodič riadil osobné motorové vozidlo Q. Z. X,Xi, R.: XMX XXXX pred obcou O. T. v smere od obce G. , pričom pri prechádzaní miernej pravotočivej zákruty zišiel vľavo v smere jazdy do protismeru a zišiel s vozidlom mimo vozovku. Najprv narazil vozidlom do oplotenia pri dvoch rodinných domoch, následne narazil do elektrického betónového stĺpa, kde po náraze odhodilo vozidlo do záhrady rodinného domu, následkom čoho spolujazdci C. N., Ľ.. XX.X.XXXX S. Ľ. N., Ľ.. XX.X.XXXX utrpeli mnohopočetné zranenia hlavy, ktorým na mieste nehody podľahli. Následne bolo dychovou skúškou zistené, že vodič G. J. mal v čase nehody 1,25 - 1,33 promile alkoholu v krvi. Za tento skutok bol žalovaný v 1.rade, kvalifikovaný ako prečin usmrtenia uznaný rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. XT XXX/XXXX-XXX zo dňa XX.X.XXXX za vinného, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody nepodmienečne v trvaní 7 rokov a 3 mesiace a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na doživotie. Súd zároveň zaviazal žalovaného zaplatiť poškodeným Š. N. škodu vo výške 8325,-eur a poškodenej R. N. škodu vo výške 8883,-eur. So zvyškom nároku na náhradu škody boli obaja poškodení odkázaní na konanie vo veciach občianskoprávnych. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v 1.rade odvolanie, o ktorom odvolací súd v čase podania tejto žaloby nerozhodol.

3. Žalovaný v 2.rade bol v čase spáchania prečinu usmrtenia (skutku) držiteľom a vlastníkom osobného motorového vozidla Q. Z. X,Xi, R.Č.: XMX XXXX, teda bol jeho prevádzkovateľom. Žalovaný v 3.rade bol v čase dopravnej nehody poisťovateľom predmetného osobného motorového vozidla a to na základe poistnej zmluvy č. XXX XXX XX-13 zo dňa XX.X.XXXX, združené poistenie vozidla. Nebohý C. N. bol synom žalobcom v 1. a 2. rade a súrodencom žalobcov v 3. a 4. rade. Nebohý Ľ. N. bol synom žalobcov v 5. a 6. rade a súrodencom žalobcu v 7. rade.

4. Judikatúra, jej záväznosť a aplikačná prax všeobecných súdov upravujú, že úmrtie blízkej osoby spôsobené protiprávnym konaním predstavuje zásah do osobnostných práv pozostalých, konkrétne do ich práva na súkromie, na súkromný a rodinný život. Protiprávnym konaním, ktorým bola spôsobená smrť blízkej osoby, došlo k neoprávnenému zásahu do práv spätých s osobnosťou žalobcov ako pozostalých, ktorí stratu blízkej osoby prežívajú s veľkým žiaľom a bolesťou. Ide o nenahraditeľnú ujmu, ktorá ich hlboko ovplyvnila a stále ovplyvňuje ich rodinný a súkromný život, pričom doteraz sa so smrťou synov a bratov nevyrovnali, bol to šok a trauma, z ktorej sa stále spamätávajú. Protiprávnym konaním žalovaného v 1.rade došlo k nenávratnej deštrukcii medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromných životov žalobcov, a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, a práva na ochranu osobnosti. Týmto protiprávnym zásahom, ktorého následky nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna forma morálneho zadosťučinenia nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma žalobcov. To vyplýva i z okolností prípadu a vysokej intenzity nepriaznivého konania žalovaného v 1. rade, ktoré je v zásade nereparovateľné. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov prakticky neodstrániteľná.

5. Žalobcovia tvorili s nebohými plnohodnotne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Tragická smrť blízkeho zasiahla nečakane a zásadným spôsobom do ich života a nenávratne pretrhla dovtedajšie všetky silné citové väzby. Žalobcovia stratili možnosť realizácie a ďalšieho rozvoja rodinného života so svojimi príbuznými a sú o citový vzťah k ním úplne ochudobnení, z čoho je zrejmé, že žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods.1 OZ by nepostačovala na to, aby bola

primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo porušené zásahom s neodstrániteľnými následkami.

6. Zodpovednosť žalovaného v 1. rade je daná a spočíva v jeho nebezpečnom a protiprávnom konaní, za ktoré bolo voči nemu vedené trestné stíhanie na OS Humenné sp. zn. XT XXX/XXXX za prečin usmrtenia.

7. Zodpovednosť žalovaného v 2. rade a na to nadväzujúce postavenie žalovaného v 3. rade ako poisťovateľa vyplýva z jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (§ 427 OZ). Problematika či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch spadá pod zmluvné alebo povinné poistenie zodpovednosti za škodu je prelomovo riešená rozsudkom Súdneho dvora z októbra 2013 vo veci Q.-XX/XXXX, kde na základe podnetu Krajského súdu v Prešove súdny dvor uzavrel, že smernice Rady EÚ týkajúce sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla majú pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti za škodu upravuje vnútroštátne právo. Keďže slovenská vnútroštátna úprava takéto právo upravuje, je daná pasívna a vecná legitimácia žalovaného v 3. rade.

8. Žalobcovia v 1. a 2. rade sú rodičmi nebohého C. N., žalobcovia v 3. a 4. rade sú jeho súrodencami. C. N. bol prvým a najstarším synom, mal ukončenú D. X. Š. v oblasti C., pracoval ako C. v Centre zdravia v Y., kde v pracovnom kolektíve požíval veľmi dobrú povesť, bol nekonfliktný, povahovo vyrovnaný a ku všetkým priateľský. Zarábal 400,-eur netto, z čoho prispieval sumou 200,-eur rodičom na bývanie a stravu. Išlo o dobré, bezproblémové dieťa, ktoré sa nikdy nedostalo do konfliktu s právnym poriadkom. Mal rád hudbu, šport a zábavu, plánoval si zvyšovať kvalifikáciu, aby si zlepšil svoju odbornosť a postavenie v zamestnaní. Všemožne pomáhal rodičom aj súrodencom pri všetkých potrebných domácich prácach. Vedel navariť a postarať sa o mladších súrodencov, ktorí boli na neho citovo veľmi naviazaní, jeho tragickou smrťou stratili chuť sa smiať, stratili v ňom životný vzor, stratili záujem o koníčky, ktorým sa spoločne venovali. Stratou brata sú súrodenci ochudobnení o vysoko pozitívny súrodenecký vzťah a tento nenapraviteľný stav u nich spôsobuje od smrti aj v súčasnosti hlbokú traumu, ktorá zasiahla celú rodinu.

9. Žalobcovia v 5. a 6. rade sú rodičmi nebohého Ľ. N., žalobca v 7. rade je jeho súrodencom. Ľ. N. bol druhorodeným synom. V máji 2011 ukončil Strednú odbornú školu Y. s maturitou v Y.. Po skončení školy pracoval v hotelierstve vo E. P.. Od mája 2012 pracoval v Č. O. vo svojej profesii s príjmom cca 25000,-Kč. Pracoval na turnusy, domov chodieval raz mesačne na 5-7 dní. Zo svojho zárobku prispieval rodičom na chod domácnosti sumou 200,-eur. Bol veselej, dobrej, kamarátskej povahy, s nikým nemal žiadne konflikty a nedorozumenia, v škole, ako aj v pracovnom kolektíve pre svoje dobré povahové a charakterové vlastnosti bol veľmi obľúbený, išlo o bezproblémové dieťa, s ktorým neboli žiadne výchovné problémy. Pre žalobcu v 7. rade bol vo všetkom vzorom a príkladom. Strata jeho života v v ňom aj u rodičov vyvolala ťažké depresívne stavy, z ktorých sa nemocnične liečia. Jeho nebohý starší brat mu bol vo všetkom nápomocný. Bývali spolu v jednej izbe, mali vynikajúci vzájomný vzťah, pomáhali si navzájom, debatovali o rôznych problémoch, nikdy sa nehádali, ani nemali žiadne konflikty. Stratu brata považuje za veľmi bolestivú a nespravodlivú. Jej brat ako 100% zdravý mladý človek si nezaslúžil zomrieť takouto tragickou smrťou, ktorú nemohol ani predvídať ani ovplyvniť. Brat mu veľmi chýba, život bez neho je pre neho iný, zmenený, smutnejší, nenaplnený žiadnou radosťou, naopak jeho strata v ňom vyvoláva psychickú traumu, často plače a spomína s tým, že nie je možné zabudnúť.

10. Žalovaný v 1. rade, ktorý v dôsledku autonehody zapríčinil smrť dvoch mladých ľudí, tento sa síce z výkonu väzby písomne ospravedlnil obidvom poškodeným rodinám avšak takéto morálne ospravedlnenie nepostačuje k relatívnej sanácii majetkovej ujmy, ktorá vznikla neoprávneným zásahom, ale je potrebné pristúpiť k aplikácii ujmy imateriálnej, ktorá je dôsledkom neoprávneného zásahu do osobnostných práv. Ide o ujmu, ktorá sa nijak nepremieta do majetkovej sféry poškodeného a ktorú v tomto dôsledku nie je možné presne vyjadriť v peniazoch. Skôr ako o náhrade alebo odškodnení za spôsobenú ujmu je presnejšie hovoriť o poskytnutí primeraného zadosťučinenia, satisfakcie za spôsobenú imateriálnu ujmu. Peňažná čiastka poskytnutá ako satisfakcia tak nenahrádza vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale ju iba určitým spôsobom primerane zmierňuje.

11. Naša právna úprava je oproti právnej úprave iných európskych štátov značne úzka. Výšku náhrady podľa § 13 ods. 2, 3 OZ určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je konštatovanie súdu, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, konkrétne do práva na súkromie a rodinný život. Na základe uvedeného preto žalobcovia navrhujú aby súd ich žalobe vyhovel.

12. Uznesením sp. zn. XXC/XXX/XXXX-XX zo dňa XX. M. XXXX súd konanie prerušil a to až do právoplatného skončenia konania Okresného súdu Humenné vo veci XT/XXX/XXXX, pretože v trestnom konaní obžalovaný G. J. podal proti rozsudku prvostupňového súdu odvolanie. Uznesením sp. zn. XT/XXX/XXXX-XXX zo dňa XX.XX.XXXX Krajský súd v Prešove odvolanie obžalovaného G. J. zamietol a rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XXX/XXXX-XXX zo dňa XX.X.XXXX, ktorým bol M. G. J. uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia a odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov a 3 mesiace, na zákaz činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na doživotie nadobudol dňa 20.11.2014 právoplatnosť. Zároveň bola G. J., v tomto konaní žalovanému v 1. rade, uložená povinnosť uhradiť škodu poškodeným Š. N., nar. XX.XX.XXXX vo výške 8325,-eur a poškodenej R. N., L.. XX.X.XXXX vo výške 8883,-eur. Zároveň súd poškodených Š. N. a Eriku N. so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na konanie vo veciach občianskoprávnych.

13. Žalobcovia v priebehu ďalšieho konania trvali na podanej žalobe s tým, že žiadali, aby súd zaviazal žalovaných v 1/, 2/ a 3/ rade zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu spoločne a nerozdielne a to žalobcom v 1/ a 2/ rade každému po 100000,-eur, žalobcom v 3/ a 4/ rade každému po 33000,-eur, žalobcom v 5/ a 6/ rade každému po 100000,-eur a žalobcovi v 7/ rade sumu 33000,-eur.

14. Vo svojich písomných vyjadreniach sa žalobcovia vyjadrili k námietke nedostatku pasívnej legitimácie žalovaného v 3. rade, ktorú žalovaný v 3. rade opakovane vznášal. Poukázali na ustálenú judikatúru (R NS SR sp. zn. XCdo XXX/XXXX uverejnený v časopise ZSP 4/2005) , podľa ktorej ustanovenie § 9 ods.2 vyhl. č. 423/1991 Zb. pre prípad, že poisťovňa písomne odmietla poškodenému nahradiť škodu alebo jej časť dávalo poškodenému oprávnenie uplatniť svoje nároky na súde a to ako voči poistenému tak aj voči poisťovni. Nešlo o samostatné právo poškodeného proti poisťovni na vyplatenie toho, čo bola poisťovňa povinná nahradiť za svojho poistenca, ale o možnosť uplatniť na súde nie len nárok voči škodcovi na náhradu škody ak o výške ešte nebolo právoplatne rozhodnuté, ale zároveň aj nárok voči jeho poisťovni, ktorá hoci bola povinná za poistenca vyplatiť poškodenému náhradu škody v rozsahu, v akom za ňu poistený škodca zodpovedal, plniť odmietla. Ide teda o dva samostatné nároky poškodeného, proti dvom subjektom, pri čom proti každému z nich z iného právneho dôvodu. Ak sú žalovaní v jednom konaní obidva uvedené subjekty, majú postavenie samostatných spoločníkov a jedným súdnym rozhodnutím môže byť každý z nich zaviazaný na plnenie celého dlhu veriteľovi (poškodenému). Vo výroku rozhodnutia musí byť však vymedzený ich vzájomný vzťah tak, že „plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého“. Obaja povinní môžu byť však žalovaní veriteľom na splnenie dlhu každý osobitne v inom konaní a oba hmotnoprávne nároky môžu byť tiež právoplatne priznané. Toto stanovisko vychádza v rámci aplikácie občianskeho práva zo všeobecne akceptovanej myšlienky, že „ten, kto má úžitky a výhody z určitých dovolených (rizikových) činností má niesť aj zvýšené nebezpečenstvo (riziko) zo závažných škôd z týchto činností vzniknutých a neprenášať ich na poškodených. Aj keď prevádzateľ motorového vozidla, žalovaný v 2. rade, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, v dôsledku ktorej došlo k usmrteniu dvoch osôb, mal v rámci povinného zmluvného poistenia rozsah náhrady škôd krytý poistením u žalovaného v 3. rade, tento ako poisťovateľ doslova odignoroval žalobcami uplatňované nároky.

15. Nová právna úprava zák.č. 381/2002 Z.z. od XX.XX.XXXX už zaviedla priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti zodpovednostnému poisťovateľovi tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe. V prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si môže poškodený vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi alebo voči obom súčasne (solidárne).
Žalobcovia poukázali na smernicu 2000/26 ES Európskeho parlamentu a Rady X. XX.X.XXXX o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o zmene a doplnení smerníc Rady č. 73/239/EHS a 88/357/EHS, podľa ktorej poškodenej osobe sa dáva priame právo na žalobu proti poisťovni zodpovednej osoby, priamo upravuje, že osoba, ktorá utrpela ujmu alebo škodu má priame právo na žalobu proti poisťovni a

zlepšuje právne postavenie poškodených osôb dopravných nehôd vzniknutých mimo členského štátu, v ktorom má taká osoba trvalý pobyt (bod 14).

16. Čo sa týka uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy, poukázali žalobcovia na súčasnú slovenskú právnu úpravu (§ 7 zák. č. 381/2001 Z.z. v znení zmien), podľa ktorej limit poistného plnenia je najvyššia hranica poistného plnenia poisťovateľa pri jednej škodovej udalosti. Limity poistného plnenia musia byť uvedené v poistnej zmluve.
Podľa § 7 ods.2 cit. zákona ak tento zákon neustanovuje inak, limit poistného plnenia z jednej škodovej udalosti musí byť najmenej a) 5 000 000,-eur za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. a) a náklady podľa § 4 ods.3 bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených; b) 1 000 000,-eur za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. b) - d) bez ohľadu na počet poškodených.

17. Žalobcovia pri úvahe o stanovení výšky nemajetkovej ujmy (ktorá je vyčíslená úplne na dolnej hranici limitu poistného plnenia) vychádzali zo skutočnosti, že konaním žalovaného v 1/ rade, za ktoré bol v trestnom konaní právoplatne odsúdený, pričom prevádzateľom vozidla bol žalovaný v 2/ rade (otec žalovaného) a poisťovateľom bol žalovaný v 3/ rade. Pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu dvoch synov žalobcov, došlo k neoprávnenému zásahu do ich osobnostných práv a to predovšetkým do právna na súkromie a rodinný život.

18. Žalobcovia stratili v jednom okamihu synov a súrodencov, s ktorými tvorili harmonickú rodinu, žili v spoločnej domácnosti, vzájomne si pomáhali, v dôsledku ich násilného úmrtia došlo k nezvratnému ukončeniu tohto spolužitia s nenapraviteľným následkom. V čase úmrtia mali synovia a súrodenci poškodených žalobcov XX S. XX rokov. Mali ukončené stredné školy, mali vysoké životné plány a ambície, pričom násilná a neočakávaná smrť pri dopravnej nehode im všetky tieto ich ambície neodvratne pretrhla a znemožnila. Ich smrť spôsobila pretrhnutie úzkych rodinných a citových väzieb, spôsobila psychické traumy, ktoré u všetkých žalobcov doposiaľ pretrvávajú, a s ktorými sa nie je možné vyrovnať. Naviac u matiek táto psychická trauma, na následky ktorej sa liečia doposiaľ, spôsobila u žalobkyne R. N. aj predčasný odchod na invalidný dôchodok. Násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny je konaním nesúcim všetky znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv žalobcov ako pozostalých členov rodín.

19. Žalobcovia sa vyjadrili tiež k námietke premlčania uplatneného nároku, ktorú vzniesol žalovaný v 3/ rade, túto neuznávajú a opäť poukázali na ustálenú súdnu prax všeobecných súdov, najmä na ust. § 3 OZ, ktoré ako všeobecné ustanovenie hmotnoprávnej povahy dáva súdu možnosť posúdiť, či výkon subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že tomu tak nie je, súd požadovanú ochranu môže odoprieť. Dobrými mravmi rozumie ust. § 3 ods.1 OZ súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných. Týmto normám zásadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, nakoľko inštitút premlčania prispievajúci k istote v právnych vzťahoch je inštitútom zákonným a teda použiteľným k akémukoľvek právu, ktoré sa podľa zákona premlčuje. Ak by výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku bol len prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právnou normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by bolo bez významu, jednalo by sa tak o výkon práva, ktorý je formálne so zákonom v súlade, avšak išlo by o výraz zneužitia tohto subjektívneho práva (označované ako šikana) na úkor druhého účastníka, teda o výkon v rozpore s dobrými mravmi. O konanie vykazujúce znaky priameho úmyslu poškodiť druhého účastníka by však nebolo možné hovoriť z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatneného nároku vyvodzovaný, ale len z konkrétnych okolností, za ktorých bola námietka premlčania nároku uplatnená. Pokiaľ je odôvodnený významný zásah do princípu právnej istoty je to dôvodom, aby súd odoprel právo uplatniť námietku premlčania. Výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku môže byť považovaný v rozpore s ust. § 3 ods.1 OZ ak bol prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právnou normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by bolo bez významu.

20. Žalobca v 1/ rade Š. N., otec nebohého C. N. vo svojej výpovedi uviedol, že po smrti syna sa im prakticky rozpadla rodina, málokedy sa zídu a vtedy vládne nervozita, nevedia si nájsť k sebe cestu. On osobne navštevuje psychiatričku, užíval aj lieky na ukľudnenie, zle spáva. Musel zmeniť zamestnanie a odísť z Y., pretože tu ho každý ľutoval a všetko mu tu pripomínalo syna. Pokiaľ ide o vzťahy medzi

súrodencami, teda nebohým C. S. Š. a dcérou T., tieto boli veľmi dobré. C. S. Š. sa narodili prakticky do roka a spolu chodili do základnej školy až po ôsmy ročník, boli si veľmi blízki. Občas sa pohádali ale vzťahy medzi nimi to nenarušilo, boli ako dvojčatá. Nie je pravdou, že by medzi ním a nebohým synom boli také nezhody, kvôli ktorým by syn prespával u žalovaného v 1/ rade. To skôr žalovaný v 1/ rade si ho prilákal a zviedol na zlé chodníčky.

21. Žalobkyňa v 2/ rade S. N., matka nebohého C. svoju výpoveď na súde emočne nezvládla, preto súd súhlasil s tým, aby sa vyjadrila písomne. Vo svojom písomnom vyjadrení uviedla, že po smrti syna C. sa vzťahy v rodine narušili, vládne medzi nim napätie. Ona sama je veľmi úzkostlivá voči svojim deťom Š. S. T. a to až do takej miery, že im narúša súkromie tým, že ich neustále kontroluje. Každé ich oneskorenie v nej vzbudzuje strach a úzkosť. Nevie, či sa z toho niekedy dostane

22. Žalobkyňa vo 4/ rade T. N. sestra nebohého C. vypovedala, že s bratom ako najstarším zo súrodencov mala veľmi blízky vzťah, staval sa do pozície jej ochrancu, trávili spolu veľa voľného času. Smrť brata bol pre ňu strašný šok. Do vtedy si nevedela predstaviť, že by jej zomrel niekto blízky, trpela nespavosťou, chodila spávať do postele k mame. V tom čase bola v maturitnom ročníku, nevedela sa sústrediť na učenie, čo sa odrazilo aj na jej maturitnom vysvedčení. Brat jej stále chýba, dalo by sa povedať, že každý dňom viac a viac. Predtým ich bolo doma päť, teraz keď príde domov tak je tam mama alebo otec, druhý brat rovnako ako rodičia pracuje v zahraničí a ona tiež odišla radšej do G., aby ten dom ani nevidela, pretože keď príde domov, ťahá ju do jeho izby, že si tam prosto sadne a on bude pri nej.

23. Žalobca v 5/ rade C. N. otec nebohého Ľ. N. vo svojej výpovedi uviedol, že strata syna je veľký úder. Mal dvoch synov, teraz má iba jedného. Bola to pre neho naozaj veľká strata, ktorá sa ťažko znáša. Pokiaľ by neboli lekári, tak nevie ako by to bolo, lebo tí trochu tabletkami zmierňujú bolesť. Radšej otec by mal zomrieť ako mladý človek a zvlášť jeho syn.

24. Žalobkyňa v 6/ rade R. N. matka nebohého Ľ. uviedla, že táto tragická nehoda zničila jej rodinu a zdravie. Kvôli dlhodobej práceneschopnosti prišla o prácu, bola dvakrát hospitalizovaná v nemocnici. Proste smrť svojho syna nezvláda, myslí si, že je v Č., že sa vráti ale už to tak nebude.

25. Žalobca v 3/ rade Š. N. brat nebohého C. vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že strata života jeho staršieho brata je pre neho životne ťažkou a nenahraditeľnou ujmou, ktorá ho postihla vo všetkých oblastiach jeho začínajúceho života. Medzi ním a bratom bol rozdiel 11 mesiacov, vyrastali prakticky ako dvojičky. Bolo medzi nimi veľmi silné citové puto. Brat bol veľmi skromný, takmer celý svoj príjem odovzdal rodičom. On teraz pracuje v L., kde má stabilnú prácu. Domov prichádza iba sporadicky na sviatky. Hlavným dôvodom jeho vycestovania za prácou do zahraničia bola strata jeho brata, ktorého po jeho tragickej smrti mal stále na očiach, najmä keď sa zdržiaval v rodinnom dome a v izbe, kde spoločne bývali. Jediným únikom pred takýmito psychicky zaťažujúcimi a deptajúcimi spomienkami bol odchod do zahraničia.

26. Žalobca v 7/ rade C. N. brat nebohého Ľ. vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že smrťou jeho mladšieho brata Ľ. stratil jediného súrodenca a táto strata je pre neho ťažkou a nenahraditeľnou ujmou, ktorá ho postihla v celom jeho živote. Stratu svojho brata pociťuje na každom kroku, prejavuje sa na jeho psychickom stave, pociťuje traumu, ktorá sa prejavuje nespavosťou, budením sa zo sna, strašidelnými snami. Aby tieto prejavy aspoň čiastočne eliminoval, rozhodol sa ísť pracovať do zahraničia. Stratu brata mu nemôže nahradiť žiadna vec, žiadne hmotné statky, pretože ide o nezvratný jav s neodstrániteľnými následkami.

27. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sa vyjadrili (č.l. 175) k námietke pasívnej legitimácie v tomto konaní vznesenej žalovaným v 3/ rade a uviedli, že právne názory vyslovené v rozsudku Najvyššie súdu SR sp. zn. XCdo XXX/XXXX považujú za právne neudržateľné nielen in concreto vo vzťahu k prejednávanej veci, ale aj z hľadiska spôsobu (ne)aplikácie práva EÚ súdom (orgánom) členského súdu EÚ. Spôsob, akým sa Najvyšší súd SR vysporiadal s rozsudkom SD EÚ Y., sa zásadne prieči legálnemu rámcu, ktorý bol kreovaný Zmluvou o EÚ a tiež Zmluvou o fungovaní EÚ. Rozsudkom bol popretý nielen záväzok lojálnej spolupráce a doktrína acte éclaire, ale aj obligatórna povinnosť súdu požiadať SD EÚ o výklad práva EÚ (pokiaľ Najvyšší súd SR považoval závery rozsudku SD EÚ Y. X. nejednoznačné). Skutočnosť, že nie všetky súdy sa stotožňujú s právnym záverom Najvyššie súdu SR vyplýva z aktuálneho znenia rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 21Co 60/2015, ktorý vyhovel odvolaniu žalobkyne v

1. rade (manželke zosnulého účastníka dopravnej nehody) v časti zamietnutia žaloby proti poisťovni ako žalovanému v 3. rade. Odvolací súd pritom v odôvodnení rozsudku explicitne v bodoch 26 a 29 uvádza: „Odvolací súd k obrane poisťovne poznamenáva, že sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencii pasívnej legitimácie poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy (napríklad rozsudku NS SR z 31.3.2016 č.k. 3Cdo 301/2012). Odvolací súd je však presvedčený, že pri aplikácii všetkých výkladových metód a nie len jednej izolovane je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovne z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú škodu na zdraví.“

28. Čo sa týka uplatňovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, s touto sa žalovaní nestotožňovali, považovali ju za neprimeranú, pričom v prípade jej prisúdenia by fakticky znemožnila a mimoriadne sťažila žalovanému v 1/ rade život. Žalovaný v 1/ rade bol za spáchaný prečin riadne a právoplatne odsúdený na test odňatia slobody v trvaní sedem rokov a tri mesiace nepodmienečne a k doživotnému trestu zákazu viesť motorové vozidlá všetkých druhov. Žalovaní poukázali na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 16.3.2011 sp. zn. 11Co 90/2010, ktorým súd rozhodoval v obdobnej veci a priznal rodičom nemajetkovú ujmu vo výške 15000,-eur každému z nich a súrodencom nemajetkovú ujmu vo výške 2000,-eur každému z nich. Napokon žalovaní vzniesli námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 2/ rade v tomto konaní, pretože je vylúčené, aby nejakú škodu bol spôsobil.

29. Žalovaný v 1/ rade G. J. bol vypočutý dožiadaným súdom, kde bol predvedený z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody G. - D.. Pokiaľ ide o samotnú dopravnú nehodu a udalostiam, ktoré jej predchádzali uviedol, že vzhľadom k tomu, že je to pre neho nepríjemná udalosť, nebude sa k danému skutku vyjadrovať a poukázal na skutočnosť, že skutok je rozpísaný v rozsudku (R OS Humenné XT/XXX/XXXX-XXX zo dňa XX.X.XXXX, č.l. 42 a nasl. súdneho spisu, pozn. súdu). Uviedol, že pozostalým rodičom sa písomne ospravedlnil, určite najneskôr do jedného týždňa po tom, čo bol vzatý do väzby. Počas trestného súdneho konania bola situácia veľmi vyhrotená a nezdalo sa mu to v tejto situácii vhodné. Po prepustení z väzby sa opäť chcel pozostalým rodičom ospravedlniť osobne, ale vzhľadom na ich postoj, ktorý nebol práve prívetivý, tak neurobil. S nebohým Ľ. boli bežní kamaráti, celkom dobrí, stretávali sa, občas išli von. A nebohý C. mu bol ako brat, zvykol u nich doma aj prenocovať. Aj posledná štyri týždne pred nehodou u nich C. pár dní prespával, pretože mal nezhody so svojim otcom, ale aké to nevedel. Smrť Ľ. S. C.Š. ovplyvnila jeho život nie len v tom smere, že bol odsúdený na niekoľkoročný trest odňatia slobody a zákaz viesť doživotne motorové vozidlo, čo mu sťažilo fungovanie v ďalšom živote. Aj to, že sa rieši teraz otázka odškodného mu sťažuje fungovanie v živote aj po psychickej stránke. Opakovane na spomína, ako im bolo spolu dobre, občas sa mu to vracia. V čase dopravnej nehody bol študentom vysokej školy a bol aj členom maklérskej skupiny AFG, ktorá sa venovala poskytovaniu finančných služieb. Tam nemal pravidelný príjem, niekedy 1000,-eur niekedy nič. Tisíc eur však nezarobil každý druhý ani každý tretí mesiac. V súčasnosti sú jeho majetkové pomery nulové. Súhlasil s tým, aby súd žalobcom priznal určitú výšku odškodného, ktoré bude primerané a spravodlivé, a ktoré nebude mať devastačný charakter na jeho život. Žiadal, aby túto škodu zaplatila poisťovňa. Na záver vyjadril úprimnú ľútosť toho čo sa stalo a všetkým poškodeným sa opakovane úprimne ospravedlnil.

30. Žalovaný v 2/ rade na pojednávaní konanom dňa XX.X.XXXX uviedol, že by sa rád v mene svojho syna a v mene svojom ospravedlnil pozostalým. Bolo to už povedané aj napísané. Vie aká trauma je, keď rodič prežije svoje dieťa. On stratil manželku a teraz to spravil syn. Úprimne sa ospravedlňuje najmä pani N., ktorú jej nebohý syn C. úprimne miloval a chcel sa o ňu postarať, pretože v rodine boli problémy. Jedine komu sa neospravedlňuje je otec nebohého C., Š. N., pretože ten mal na C. najhorší vplyv, vyháňal ho z domu. To je všetko, čo chcel k veci vo svojej výpovedi uviesť.

31. Žalovaný v 3/ rade žiadal žalobu voči nemu zamietnuť. Na jeho strane je tu nedostatok pasívnej vecnej legitimácie. Medzi žalovaným v 2/ rade a ním bola uzavretá zmluva o povinnom zmluvnom poistení prevádzky motorového vozidla. Zákon č. 381/2001 Z.z. (ďalej len „zákon“) ako špeciálny predpis upravuje práve oblasť poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom má pri aplikácii prednosť pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Podľa § 2 písm. f) zákona poisteným je ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti. Z uvedeného teda vyplýva, že do okruhu poistených možno zahrnúť najmä vodiča, prevádzateľa, toho, kto použije dopravný prostriedok prípadne aj proti vôli prevádzateľa, prípadne iné osoby. Poistenou osobou však nie je osoba, ktorej bola prevádzkou motorového vozidla spôsobená škoda (poškodený). Poškodeným je ten, kto prevádzkou motorového vozidla utrpel škodu a má nárok na jej náhradu v zmysle zákona (§ 2 písm. g, zákona). Zákone teda určuje v § 4 ods. 2 rozsah nárokov, pri ktorých má poistený právo, aby tieto za neho

nahradil poisťovateľ poškodenému. Konkrétne ide o nároky na náhradu a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods.6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku. Uvedené nároky sú v zákone vymedzené taxatívne, čo neumožňuje rozširovať ich výpočet o ďalšie tam neuvedené nároky, poisťovateľ tak nemá povinnosť uhradiť z poistného akékoľvek nároky, ktoré voči nemu poškodený (alebo iné osoby) uplatňujú, ale len tie, ktoré zákon vymenúva. V zákone nie je uvedený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ. Je teda možné vyvodzovať, že poisťovateľ má povinnosť náhrady uplatnených a preukázaných nárokov na náhradu škody len v rozsahu platnej právnej úpravy, ale nemá povinnosť náhrady akýchkoľvek iných, v zákone neuvedených nárokov, teda ani náhrady nemajetkovej ujmy. K záverom, že nároky na náhradu nemajetkovej ujmy nie sú kryté povinným zmluvným poistením, dospel opakovane Najvyšší súd SR a to v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011, 4Cdo 139/2011 zo dňa 30.10.2012 ako aj sp. zn. 3Cdo 301/2012 zo dňa 21.3.2016. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo 219/2016 zo dňa 15.5.2017, ktorý v ňom odkazom na jeho ďalšie rozhodnutia uzatvára, že keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrtením pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia. S ohľadom na uvedené žalovaný v 3/ rade legitímne očakával, že otázka jeho pasívnej legitimácie bude posúdená v súlade s ním označenými rozhodnutiami najvyššie ho súdu.

32. Podľa žalovaného v 3/ rade žalobcovia tvrdia, že uvedený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy majú voči nemu ako žalovanému v 3/ rade aj s poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 Y. a vo veci C-277/12 K.. V uvedených rozhodnutiach však Súdny dvor EÚ dospel k záveru, že predmetné ustanovenia motorových smerníc sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej (ktorým je v prípade právneho poriadku SR práve zákon č. 381/2001 Z.z.). Ako však už bolo uvedené zákon č. 381/2001 Z.z. neupravuje odškodnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

33. Žalovaný v 3/ rade v konaní vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku. Samotné právo na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčiava v trojročnej premlčacej dobe podľa ust. § 101 OZ, podľa ktorého počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady na nemajetkovú ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. V tejto súvislosti poukázal na odôvodnenie rozsudku NS SR zo dňa 22.6.2016, sp. zn. 3Cdo 18/2016, ktoré opätovne potvrdilo rozhodovaciu prax NS SR v otázke premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom počiatok premlčacej doby sa viaže na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Dovolací súd dospel v tomto smere k záveru, že premlčacia doba ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k poisťovni uplynula márne pred podaním (rozšírením) žaloby voči poisťovateľovi, pričom jej plynutie určil od momentu zásahu a jej dĺžku posúdil v zmysle ust. § 101 OZ.

34. S poukazom na uvedené možno konštatovať, že aj v prejednávanej veci bolo právo na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému v 3/ rade uplatnené až po uplynutí premlčacej doby. K zásahu do osobnostných práv žalobcov malo dôjsť 25.9.2012, kedy pri dopravnej nehode zahynuli ich príbuzní. Tento deň je dňom počiatku plynutia premlčacej doby pokiaľ ide o nimi uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Trojročná premlčacia doba v zmysle ust. § 101 OZ potom uplynula XX.X.XXXX. Ako vyplýva z uznesenia konajúceho súdu sp. zn. XXC/XXX/XXXX-XXX zo dňa XX.X.XXXX nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol uplatnený voči žalovanému v 3/ rade až XX.X.XXXX, t.j. po uplynutí premlčacej doby.

35. Vo vzťahu k dôvodom pre priznanie nemajetkovej ujmy a k požadovanej výške nemajetkovej ujmy žalovaný v 3/ rade uviedol, že pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy je potrebné vziať predovšetkým na zreteľ všetky okolnosti, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby, a to

tak na strane dotknutej fyzickej osoby, ako aj osoby, ktorá do osobnostných práv inej osoby zasiahla, pričom za dôležité okolnosti považuje najmä na jednej strane intenzitu vzťahu pozostalých so zomrelým, vek, ich prípadnú hmotnú závislosť na zomrelom a na druhej strane postoj osoby, ktorá tento zásah spôsobila, vrátane dopadu udalosti do duševnej sféry tejto osoby, jej majetkové pomery a v neposlednom rade mieru zavinenia/spoluzavinenia usmrteného. Pokiaľ ide o prejavenie ľútosti má žalovaný v 3/ rade za to, že aj keď táto forma satisfakcie spravidla nemusí byť dostatočná, môže mať význam z hľadiska (zmiernenia) následkov prežívania traumatickej udalosti, keď celkom iste inak budú pozostalí prežívať traumu zo straty blízkeho v prípade, keď zasahujúca osoba zásah popiera, stavia sa k okolnostiam zásadne negatívne, inak v prípade, keď táto osoba svoje zavinenie priznáva, zvolí primeranú formu ospravedlnenia, prejaví úprimnú ľútosť, ponúkne pomoc a podobne. V spise sa nachádzajú písomnosti, ktoré adresoval žalovaný v 1/ rade žalobcom, v ktorých vyjadril svoju ľútosť nad udalosťou a uviedol, že si je vedomý svojej zodpovednosti. Z textu je zrejmé, že ospravedlnenie je myslené úprimne, že stratu oboch blízkych priateľov aj žalovaný v 1/ rade nesie ako vážnu doživotnú traumu. Rovnako z jeho výpovede vyplýva, že tieto listy boli zaslané z väzby, pričom mal v úmysle ospravedlniť sa pozostalým aj osobne, ale od tohto svojho zámeru ustúpil a to vzhľadom na okolnosti a pochopiteľne vyhrotené vzťahy, keď chcel predísť vzájomnému konfliktu. Nie celkom bez významu je, že žalovaný v 1/ rade bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní sedem rokov a tri mesiace nepodmienečne, a súčasne mu bol uložený zákaz viesť motorové vozidlo na doživotie, ktoré možno považovať rovnako za určitú formu satisfakcie pozostalých.

36. Žalovaný v 3/ rade považoval za dôležité i tie skutočnosti, ktoré sú preukázané v trestnom konaní, keď bolo zistené, že nebohí spoločne so žalovaným v 1/ rade požívali bezprostredne pred dopravnou nehodou alkoholické nápoje. Je teda podstatnou okolnosťou, že nebohí si sadli dobrovoľne a z hľadiska samotných okolností pomerne ľahkovážne do vozidla, ktoré viedol žalovaný v 1/ rade s tým plným vedomím, že tento pred jazdou spolu s nimi požíval alkoholické nápoje a mali si tak byť vedomí aj možných následkov jazdy s vodičom pod vplyvom alkoholu.
Napokon súd by mal vziať do úvahy aj majetkové pomery žalovaného v 1/ rade, keď v čase nehody išlo o študenta vysokej školy, momentálne odsúdeného na niekoľkoročný trest odňatia slobody, u ktorého už veľmi pravdepodobne možno reálne predpokladať možnosť poskytnutia nemajetkovej ujmy len vo veľmi obmedzenom rozsahu.

37. Vo vzťahu k žalobcami požadovanej výške nemajetkovej ujmy, táto by mala byť primeraná, nemala by smerovať k obohateniu, ani by nemala mať svojou výškou devastačné účinky na osobu, ktorá je povinná nemajetkovú ujmu poskytnúť. Je zrejmé, že poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 499000,-eur je nad rámec akýchkoľvek predpokladaných schopností a možností žalovaných a títo objektívne nebudú spôsobilí náhradu v takejto výške poskytnúť. Uvedenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považuje žalovaný v 3/ rade za značne nadsadenú, nezodpovedajúcu preukázaným okolnostiam prípadu a v rozpore s výškou náhrad nemajetkových ujem priznávaných súdmi v obdobných sporoch.

38. Svedkyňa C. E. sesternica nebohého Ľ. N. vo svojej výpovedi uviedla, že od detstva si boli s bratrancami veľmi blízki a často sa navštevovali, pretože jej mama a otec nebohého Ľ. sú jediní súrodenci. Keďže sa často navštevovali môže potvrdiť, že vzťah medzi nebohým Ľ. a jeho bratom bol veľmi blízky, chodili spolu do škôlky, do školy, trávili spolu voľný čas. S rodičmi mali harmonický vzťah a v rodine vôbec vládla pohoda. Po nehode badá, že rodičia L. Ľ. majú psychické problémy. Po smrti Ľ.A. vznikla v rodine priepasť a aj jeho brat C. radšej odišiel pracovať do zahraničia.

39. Svedkyňa C.. C. J. sestra žalobcu v 1/ rade Š. N. uviedla, že nebohý C. N. bol veľmi dobre vychovaný mladý muž, ktorý dokázal komunikovať so staršou, strednou i mladou generáciou a bol veľmi dobrosrdečný. Vzťahy v rodine a medzi súrodencami boli veľmi dobré. Po nehode zisťuje, že C. bol veľmi svojský a nenahraditeľný vo svojej osobnosti. Hoci si všetci v rodine mysleli, že čas všetko zahojí, nie je to tak. Niet dňa žeby si jeho starí rodičia či rodičia na neho nespomenuli. Jeho súrodenci túto stratu tiež nesú veľmi ťažko. Brat Š. odišiel pracovať do L., sestra T. prerušila denné štúdium, študuje externe a popritom pracuje tiež mimo rodného kraja. Opustili spoločnú domácnosť, v ktorej im všetko pripomínalo nebohého C.. Od nehody ubehli 4 roky, no následky pociťuje celá rodina stále.

40. Z lekárskych správ predložených žalobcami bolo zistené, že žalobcovia v 1/, 2/, 5/ a 6/ rade sú od roku 2012 evidovaní v psychiatrickej ambulancii, kde sú dlhodobo liečení.

41. U žalobcu v 1/ rade, ktorý bol najskôr liečený medikamentózne sa neskôr stav výrazne zhoršil s prehlbením sa depresívnej symptomatiky až do stredne ťažkej fázy. Bol preliečený kombináciou antidepresív a hypnotickej liečby. Stav sa u neho výrazne zhoršoval aj pod vplyvom súdnych pojednávaní. Vtedy bola potrebná intenzívna liečba spojená s inj. terapiou a sedeniami. Následne došlo k zmene zamestnania, užíva naďalej lieky, kontroly podľa dohody. Dg. záver - depresívna porucha stredne ťažká, stav po reakcii na úmrtie syna s presunom do depresie.

42. Žalobkyňa v 2/ rade bola v evidencii psychiatrickej ambulancie od roku 2012 - stav po tragickom úmrtí syna; od tej doby 2 roky pravidelne navštevovala ambulanciu v mesačných intervaloch. V jej ťažkostiach okrem pocitov vnútorného napätia, nervozity, stále prevláda pocit straty, pocity sa znásobujú pri súdnych procesoch, kedy sa jej psychické rany otvárajú a je potrebná aj inj. medikácia, resp. častejšie sedenia a kontroly na ambulancii. U pacientky sa dg. záver vyvíjal z Reakcie na stres F 43 postupne k depresívnej poruche u senzitívnej osobnosti s nízkou fr. toleranciu. Stav si vyžaduje dlhodobú intervenciu - antidepresívnu liečbu - resp. v zložitých situáciách (Vianoce, výročie narodenia, úmrtia syna, resp. zmeny v rodine u ďalších detí) je potrebné podporné psychoterapeutické sedenie.

43. Žalobca v 5/ rade je v evidencii psychiatrickej ambulancie od roku 2012 - po tragickej autonehode syna; od tej doby ako silná reakcia na stres . nastavený na kombináciu medikamentóznej liečby. Vzhľadom k somatickým ťažkostiam sa stresovými situáciami výrazne zhoršilo jeho ochorenie na lupienku s následnou práceneschopnosťou. Pacient pravidelne užíva anxil. a antidepresívnu terapiu - stav hodnotený ako Depresívna porucha stredne ťažká po prekonanej traume potencovaná situačne.

44. Žalobkyňa v 6/ rade je v evidencii psychiatrickej ambulancie od roku 2012 ako reakcia na autonehodu s úmrtím syna; od tej doby v permanentnej starostlivosti psychiatrickej ambulancie. Problémy sa prehlbovali a ani ambulantná liečba nebola úspešná - následne v roku 2014 bola opakovane hospitalizovaná pre zhoršenie stavu s preklasifikovaním diagnózy z reakcie na stres až do recidivujúcej depresie; následne s 2 hospitalizáciami vo FN O. T.; dlhodobá medikácia nutná, pravidelne navštevuje psychiatrickú ambulanciu a sedenia s lekárom; dg. záver - Recidivujúca depresia potencovaná životnou udalosťou s následkami.

45. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo K. XX.X.XXXX vyplýva, že žalobkyni v 6/ rade bol priznaný od XX.XX.XXXX invalidný dôchodok vo výške 163,80 eur. Za invalidnú bola uznaná z dôvodu, že má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 60% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Jej dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bol posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Y. a výsledok jeho posúdenia je uvedený v Lekárskej správe z 10. marca 2015. Z lekárskej správy vyplýva dg záver: depresívna porucha v ťažkej fáze bez psychot. Príznakov, persistujúca po prežitej psychotraume a potenc. aj ďalšími stres. sit., osobnosť emočne nestabilná s labilnou afektivitou.

46. Z rozsudku Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XXX/XXXX-XXX zo dňa XX.X.XXXX v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že obžalovaný G. J. (v tomto konaní ako žalovaný v 1/ rade) spôsobil dňa 25.9.2012 dopravnú nehodu a to motorovým vozidlom vo vlastníctve I. J. (v tomto konaní žalovaný v 2/ rade), pri ktorej došlo k usmrteniu spolujazdcov C. N. S. Ľ. N.. Podľa citovaného rozsudku obžalovaný G. J. tým spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 4, ods. 5 Tr. zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov a 3 mesiace nepodmienečne s tým, že pre výkon uloženého trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu pre výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strážením. Ďalej mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na doživotie a povinnosť uhradiť škodu poškodeným Š. N. vo výške 8325,-eur a R. N. vo výške 8883,-eur s tým, že so zvyškom nároku na náhradu škody boli poškodení odkázaní na konanie vo veciach občianskoprávnych.

47. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že obžalovaný G. J. v kritický večer pred dopravnou nehodou požil alkoholické nápoje a to v priebehu siedmich hodín, po požití ktorých viedol motorové vozidlo zn. Q. Z., pričom pri prechádzaní mierne pravotočivou zákrutou zišiel vľavo v smere jazdy do protismeru, vozidlom narazil do oplotenia dvoch rodinných domov, následne do elektrického betónového stĺpa a po náraze vozidlo odhodilo do záhrady, následkom čoho utrpeli mnohopočetné poranenia hlavy a tela spolujazdci Ľ. N. S. C. N., ktorým na mieste nehody podľahli. Alkoholické nápoje požívali všetci traja spolu a na popud spolujazdcov sa potom išli previezť do obce O. T..

48. Zo zápisnice o dychovej skúške ako aj z protokolu o lekárskom vyšetrení bolo zrejmé, že G. J. v čase o 03.27 hod. mal 0,57 mg/l alkoholu vo vydychovanom vzduchu, čo v prepočte zodpovedá 1,13 promile alkoholu v krvi. V čase dopravnej nehody mal teda v krvi 1,25 až 1,33 promile alkoholu v krvi, čo znamená stav opitosti mierneho stupňa.

49. Znalci po vykonanej pitve ustálili, že vykonali vyšetrenie krvi a moču u nebohého C. N. S. zistili, že v čase dopravnej nehody bola zistená koncentrácia 1,71 promile alkoholu v krvi a 2,27 promile etylakoholu v moči, čo u živej osoby by bolo možné posudzovať ako stredný stupeň opitosti. U nebohého Ľ. N. zistili hladinu alkoholu v krvi 0,87 promile a v moči 1,22 promile etylakoholu, ktorá zodpovedá u živej osoby stavu podnapitosti.

50. Po takto zistenom skutkovom stave súd zisťoval stav právny a ako prvou sa zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným v 3/ rade, ktorú žalovaný v 3/ rade vzniesol prvýkrát vo svojom písomnom podaní zo dňa 05.9.2016.

51.Vo vznesenej námietke premlčania uviedol, že ako vyplýva z uznesenia Okresného súdu Humenné sp. zn. XXC/XXX/XXXX-XXX zo dňa 05.8.2016 nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol uplatnený voči žalovanému v 3/ rade až dňa XX.X.XXXX, teda po uplynutí trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

52. Žalobcovia podali žalobu o ochranu osobnosti, ktorou si proti žalovaným uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy dňa XX.X.XXXX, teda za účinnosti zák. č. 90/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku. Ako žalovaní boli v podanej žalobe označení : 1. G. J., X. I. J. a vedľajší účastník Česká poisťovňa, a.s..

53. Po podaní žaloby došlo k zmene právnej úpravy občianskeho súdneho konania, keď dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), ktorý okrem iného zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (O.s.p.), platný v čase podania žaloby na súd.

54. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

55. Je potrebné zdôrazniť, že Civilný sporový poriadok s účinnosťou od XX.X.XXXX nahradil inštitút vedľajšieho účastníka komplexnou úpravou intervenienta ako nového právneho inštitútu. Súd preto v konaní pokračoval s Č. G.Ň., a.s. ktorá pôvodne vystupovala ako vedľajší účastník na strane žalovaných ďalej ako s intervenientom žalovaným v 3/ rade v zmysle ust. § 81 CSP a keďže Česká poisťovňa, a.s. vystupovala ako vedľajší účastník už v podanej žalobe, je námietka premlčania v tomto prípade neopodstatnená, žaloba bola voči žalovanému v 3/ rade podaná včas a teda k premlčaniu uplatneného nároku voči žalovanému v 3/ rade nedošlo.

56. Pokiaľ ide o námietku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 2/ rade v tomto konaní, táto je neopodstatnená.

Podľa § 430 ods. 1 zák. č. 40/1964 Z.z. Občianskeho zákonníka namiesto prevádzateľa zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa. Prevádzateľ zodpovedá spoločne s ním, ak takéto použitie dopravného prostriedku svojou nedbalosťou umožnil.

Toto ustanovenie upravuje prípad, keď za škodu namiesto prevádzateľa zodpovedá niekto iný než prevádzateľ, resp. keď za túto škodu zodpovedá okrem neho aj niekto iný. Podľa odseku 1 namiesto prevádzateľa dopravného prostriedku zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa. O použitie dopravného prostriedku bez vedomia prevádzateľa ide vtedy, ak ho použije osoba, ktorá je v určitom vzťahu k prevádzateľovi (či už v príbuzenskom, pracovnoprávnom alebo v inom obdobnom vzťahu), na základe ktorého spravidla dopravný prostriedok užíva, v konkrétnom prípade ho však použil bez vedomia prevádzateľa (napr. tzv. čierna jazda vykonaná služobným vozidlom

bez príkazu, jazda syna na otcovom dopravnom prostriedku bez jeho súhlasu a pod.). O použitie proti vôli prevádzateľa ide vtedy, keď sa dopravného prostriedku zmocní cudzia osoba protiprávne, či už za účelom povoziť sa alebo si ho prisvojiť. Ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa, spravidla zodpovedá sám za škodu, ktorú inému spôsobil prevádzkou dopravného prostriedku. Ak však prevádzateľ takéto použitie svojou nedbanlivosťou umožnil, zodpovedá s ním spoločne. Zákon hovorí o spoločnej zodpovednosti prevádzateľa a toho, kto dopravný prostriedok použil bez jeho vedomia alebo proti vôli. Podľa nového znenia § 438 ods. 1 pod spoločnou zodpovednosťou treba rozumieť predovšetkým solidárnu zodpovednosť, pri ktorej viaceré zodpovednostné subjekty zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne. Delená zodpovednosť by tu prichádzala do úvahy jedine vtedy, keby tak súd rozhodol (pozri bližšie vysvetlivky k § 438).

Z uvedeného vyplýva, že zodpovednosť žalovaného v 2/ rade a teda aj jeho pasívna legitimácia v tomto konaní.

57. Námietku svojej pasívnej vecnej legitimácie v tomto konaní vzniesol aj intervenient, t.j. žalovaný v 3/ rade. Tu poukazuje súd v celom rozsahu na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.marca 2016, sp. zn. XXCo/XX/XXXX, so závermi ktorého sa prvoinštančný súd vo veci pasívnej legitimácie žalovaného v 3/ rade v tomto konaní v plnom rozsahu stotožňuje.

Z hľadiska eurokonformného výkladu nárok voči žalovanej poisťovni zakladajú žalobcovia na tom, že ako poisťovateľ je povinný uhradiť za svojho poisteného - žalovaného v 2/ rade škodu spôsobenú premávkou motorového vozidla.

58. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa poistenie zodpovednosti vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému náhradu škody, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti (ods. 4). Podľa § 15 ods. 1 cit. zákona potom poškodený môže svoj nárok uplatniť priamo voči poisťovateľovi. Z citovaných ustanovení tak vyplýva, že predpokladom priameho nároku poškodeného voči poisťovateľovi je jednak vznik nároku, ktorý je vôbec krytý poistením zodpovednosti (spomedzi nárokov určených v § 4 ods. 2 cit. zákona), jednak existencia poistenia zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla za takúto škodu. Trvanie poistenia žalovaného v 2/ rade v čase nehody v konaní nebolo sporné. Preto súd skúmal, či je splnená podmienka existencie krytého nároku.

49. V prerokúvanej veci žalobcovia uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalovaná poisťovňa pritom tvrdí, že ide o odlišný nárok než nárok na náhradu škody, preto tento nárok nie je krytý uzavretým povinným zmluvným poistením.

50. Ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (II. volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ustanovením § 662 Obch. zák. sa implementuje čl. 1 smernice č. 72/166/ESH a čl. 3 smernice č. 84/5/EHS.

51. Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit. smernice každý členský štát prijme... všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku... Poistenie... povinne pokrýva... ujmy na zdraví.

52. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie už v spomínanom rozsudku z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, T. Y. proti R. P., B. H., v ktorom rozhodol že čl. 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor EÚ v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor EÚ navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57 a 58).

53. Podľa názoru súdu uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne a jej námietky celkom zjavne ignorujú jasné závery vyslovené Súdnym dvorom EÚ. Uvedeným rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4Cdo 168/2009, takže právnym názorom v ňom vysloveným sa nemožno ďalej riadiť. Argumenty žalovaného v 3/rade o systematickej odlišnosti nároku na náhradu škody a náhrady nemajetkovej ujmy sú vyvrátené závermi Súdneho dvora EÚ v ods. 57 a 58 uvedeného rozsudku. V týchto odsekoch, na rozdiel od tvrdenia žalovanej poisťovne, Súdny dvor EÚ nevykladal naše národné právo. Naopak, Súdny dvor vykladal právo Európskej únie. Podstatou citovaných odsekov nie je tvrdenie, že nárok podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. je nárokom na náhradu škody podľa práva Slovenskej republiky. V citovaných odsekoch však Súdny dvor zdôrazňuje, že bez ohľadu na systematické zaradenie určitého ustanovenia v národnom právnom predpise, ak toto ustanovenie upravuje občianskoprávnu zodpovednosť vznikajúcu v prípade dopravnej nehody, má sa takéto ustanovenie považovať za „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ v zmysle čl. 3 prvej a druhej vety smernice 2009/103/EHS. Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v smernici 2009/103/EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť podeň aj také nároky, ktoré národné právo nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná (teda občianskoprávny charakter a vznik v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody). Už z výkladov v bodoch 7 až 13 tohto rozsudku vyplýva, že z ustanovenia § 13 ods. 2 Obč. zák. vzniká v prípade protiprávnej udalosti - dopravnej nehody nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj v peniazoch. Tento nárok má pritom občianskoprávny charakter a v podstate sa svojou povahou približuje objektívnej zodpovednosti za škodu. Z uvedených dôvodov treba v zmysle záverov citovaného rozsudku Súdneho dvora článok 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES vykladať tak, že pod pojem „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 Obč. zák. upravujúci tento nárok a tento nárok musí byť podľa národného práva krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

54. Možno v ďalšom súhlasiť s poisťovňou, že smernice nemôžu ukladať povinnosti jednotlivcom, ale len členským štátom. No podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa musia vnútroštátne ustanovenia v konaní vo veci samej v čo najväčšej miere vykladať a uplatňovať v súlade so smernicami. Vnútroštátne súdy teda musia vnútroštátne právo v najväčšej možnej miere vykladať v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému táto smernica smeruje (porov. z posledného obdobia napr. rozsudok SD z 25. apríla 2013, C-81/12, Asociaţia ACCEPT proti Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării, ods. 71). Vyžaduje sa, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (porov. z posledného obdobia rozsudok SD z 24. januára 2012, C-282/10, Maribel Dominguez proti Centre informatique du Centre Ouest Atlantique a Préfet de la région Centre, ods. 27).

55. Z citovaných zásad tak pre súdy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel tých ustanovení smernice, na ktorých implementáciu bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby

zaručili tejto smernici úplnú účinnosť. Podľa už uvedeného bolo toto ustanovenie zavedené do právneho poriadku na účel implementácie čl. 1 a čl. 3 smernice 2009/103/EHS. Preto je povinnosťou súdov prihliadať na znenie a účel tohto ustanovenia smernice pri výklade ustanovení uvedeného zákona.

56. Na základe toho tak treba uzavrieť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 cit. zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. Žalobcovia teda majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému v 2/. rade. Túto ujmu tak v zmysle § 4 ods. 2 a 4 zákona č. 381/2001 Z. z. kryje poistenie zodpovednosti za škodu, takže žalovaná poisťovňa je povinná nahradiť žalobcom aj túto ujmu.

57. Pre rozhodovaciu činnosť vnútroštátnych súdov nesporne má a najmä pro futuro bude mať vplyv recentné rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 24. októbra 2013 vo veci návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prípade Y., Q.- XX/XX. Vnútroštátny súd sa svojou prvou prejudiciálnou otázkou v podstate pýtal, či sa článok 3 ods. 1 prvej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Súdny dvor v prerokovanom prípade zaujal stanovisko, že podľa prvej a tretej smernice sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na ich území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených osôb a obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti krytia povinným poistením cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. Súdny dvor pritom bral ohľad aj na fakt, že nemalý problém v jednotnom výklade spôsobujú aj rozdiely v jednotlivých jazykových verziách prekladov smernice s odlišnými významami pojmov ako „ujma na zdraví“ a „škoda na majetku“. Súdny dvor EÚ však musel poskytnúť taký výklad, aby bolo štátom, pokiaľ možno, zrejmé, že článok 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej (porovnaj JUDr. Andrea Erdősová, PhD. „Krátke“ pojednanie o škodách, ujmách a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora EÚ i Európskeho súdu pre ľudské práva Bulletin advokácie 1-2 2015).

58. Význam má aj rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci K. C-277/12 vyhlásený v rovnaký deň, a ktorý podporuje poistné krytie v podstatne vyšších sumách, než ktoré priznal prvostupňový súd. Zdá sa, že prvostupňovým súdom priznaná suma nedostatočne vystihuje zákonom sledované odškodnenie Podľa rozsudku C-277/12 cit.:
„1. Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti a článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.
2. Článok 3 ods. 1 smernice 72/166 a článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice 84/5 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnym ustanoveniam, podľa ktorých povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel pokrýva náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu vyplýva z úmrtia blízkych rodinných príslušníkov pri dopravnej nehode, len do maximálnej výšky, ktorá je nižšia ako sumy stanovené v článku 1 ods. 2 druhej smernice 84/5.“
59. Na spresnenie je potrebné uviesť, že uvedený rozsudok neznamená, že sa má náhrada ujmy priznať najmenej v rozsahu 1.000.000,- Eur. Uvedený rozsudok Súdneho dvora je o tom, že administratívne stropy poistného krytia náhrady nemajetkovej ujmy stanovené členskými štátmi nesmú byť nižšie, ako uvedená hranica.

60. Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka obsahuje generálnu klauzulu ochrany osobnosti. V rámci jednotného práva na ochranu osobnosti existujú jednotlivé čiastkové práva, ktoré zabezpečujú občianskoprávnu ochranu jednotlivých typických hodnôt (stránok) osobnosti fyzickej osoby. Ustanovenie § 11Občianskeho zákonníka podáva exemplárny výpočet jednotlivých stránok osobnosti človeka. Ako typické zákon uvádza najmä právo na ochranu života, zdravia a tela zahrňujúce oblasť medicíny a biomedicíny, právo na občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj na právo na ochranu mena. Do tohto rámca patrí tiež právo na súkromie fyzickej osoby, teda právo na jej nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca i kruhu jeho najbližších, vrátane rešpektovania rodinného života, prejavov osobnej povahy - ako sú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a zvukové záznamy. Patrí sem tiež ochrana vnútornej intímnej sféry osobnosti človeka.

61. Právo na ochranu osobnosti je absolútnym právom fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým (erga omnes), t.j. proti ostatným fyzickým osobám, ako aj proti štátu. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv. Ochranu osobnosti zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby (napr. fyzická integrita, občianska česť, meno, podoba človeka, prejavy osobnej povahy a pod.). V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, resp. porušením jeho osobnosti ako celku.

62. Nároky, ktoré môže ohrozená alebo poškodená fyzická osoba uplatňovať sú uvedené v § 13 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.
Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

63.Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú: existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon, príčinná súvislosť medzi touto ujmou a protiprávnym konaním.

64.Na základe zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že v dôsledku tejto dopravnej nehody spôsobenej žalovaným v 1/ rade neodškriepiteľne došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov ako jeho rodičov a súrodencov tak, že bola narušená celistvosť ich rodín a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. V dôsledku tragickej smrti synov a súrodencov žalobcov následkom dopravnej nehody došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovanej osoby a teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za značnú.

65. V danom prípade došlo protiprávnym konaním žalovaného v 1/ rade k nezvratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti synov a súrodencov žalobcov. Žalobcovia prišli o možnosť zachovávať s nimi sociálne a citové väzby, utrpeli i citovú traumu. Citová, morálna a sociálna ujma žalobcov bola v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného v 1/ rade.

66. Určenie výšky peňažnej náhrady v prípade splnenia podmienok § 13 ods. 2 OZ, je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri svojom rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 OZ, t.j. jednak zo závažnosti vzniknutej ujmy a jednak z okolností, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľných zranení synov a bratov žalobcov pri dopravnej nehode a dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nich vyvolala. Zohľadnil aj to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin žalovaného v 1/ rade a že na zavinení dopravnej nehody sa podieľali aj samotní poškodení, ktorí spoločne s ním bezprostredne pred nehodou

požívali alkoholické nápoje a napriek tomu že si mali byť vedomí aj možných následkov jazdy s vodičom pod vplyvom alkoholu, dobrovoľne si sadli do motorového vozidla a dovolili mu šoférovať. Samozrejme súd zohľadnil aj následky, ktoré tragická smrť týchto mladých mužov zanechala na žalobcoch a to najmä na ich psychike. Následkom protiprávneho konania žalovaného v 1/ rade došlo v danom prípade k nenávratnej deštrukcii možnosti rozvoja medziľudských väzieb medzi žalobcami a ich synmi a súrodencami a tým k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv žalobcov, práva na ich súkromie a rodinný život. Iba morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia, o ktoré sa žalovaný v 1/ rade pokúsil nemôže odčiniť dopad jeho protiprávneho konania. Právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby. Porušením svojich povinností nedodržaním pravidiel cestnej premávky sa žalovaný v 1/ rade dopustil zásahu do rodinného súkromia žalobcov. Trauma žalobcov je neodstrániteľná, preto je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd bral do úvahy skutočnosť, že v oboch prípadoch išlo o mladých dospelých mužov, samostatne zárobkovo činných, ktorí sa už osamostatňovali od rodičov a od svojich pôvodných rodín s perspektívou vybudovať si vlastné samostatné postavenie a založiť si vlastné rodiny. Z týchto dôvodov súd priznal žalobcom v 1/, 2/, 5/ a 6/ rade náhradu nemajetkovej ujmy každému vo výške 7500,-eur a žalobcom v 3/, 4/ a 7/ rade každému vo výške 2000,-eur.

67. Podaním zo dňa XX.S. XXXX si žalobcovia Š. N., S. N., Š. N., T. N., C. N. S. R. N. uplatnili náhradu každý v sume 100,-eur v zmysle § 147a ods.2 O.s.p. za pojednávanie konané dňa XX.X.XXXX. Súd im túto náhradu nepriznal a to jednak z dôvodu, že právny zástupca žalovaných v 1/ a 2/ rade požiadal o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní nariadenom na deň XX.X.XXXX z dôvodu kolízie pojednávania s hlavným pojednávaním v trestnej veci, o ktorom bolo upovedomenie o jeho konaní vydané dňa XX.X.XXXX ako aj z dôvodu, že žalovaní v 1/ a 2/ rade udelili plnomocenstvo na ich zastupovanie v tomto konaní dňa XX.X.XXXX a teda nebola by zachovaná 5 dňová zákonná lehota na prípravu pojednávania.

68. Keďže žalobcovia sú oslobodení od súdneho poplatku podľa § 2 ods.2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, súdny poplatok podľa položky 1 Sadzobníka súdnych poplatkov nariadil uhradiť žalovaným, pričom pri výpočte jeho výšky vychádzal z prísudku, t.j. zo sumy 36000,-eur.

69. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ust. § 255 ods.2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo a vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, keďže žalobcovia boli v konaní úspešní iba v nepatrnej časti (7,2%).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.